

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 690/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Ingka Centres Slovensko s.r.o.**, Ivanská cesta 16, Bratislava, IČO 35 849 363, zastúpenej OLEXOVA VASILISIN s.r.o., Gorkého 6, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B2-42Cb/92/2015 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cob/114/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu a krajského súdu v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd mestskému súdu prikázal konať a rozhodnúť o jej sťažnosti bez zbytočného odkladu a krajskému súdu prikázal konať a vrátiť spis mestskému súdu na účel rozhodnutia o jej sťažnosti, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur od mestského súdu a 5 000 eur od krajského súdu a aby mestskému súdu uložil nahradiť jej trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní o žalobe žalobcu [REDACTED] proti sťažovateľke o zaplatenie 155 987,55 eur mestský súd rozsudkom zo 17. februára 2023 žalobu zamietol a rozhodol o nároku na náhradu trov konania. Proti rozsudku žalobca podal odvolanie a následne požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za odvolanie. Uznesením vyššieho súdneho úradníka z 30. januára 2024 bol žalobca oslobodený od platenia

súdneho poplatku za odvolanie. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorá bola mestskému súdu doručená 5. marca 2024. Mestský súd predložil spis spolu s predkladacou správou na rozhodnutie o odvolaní žalobcu vo veci samej krajskému súdu 16. mája 2024. Sťažovateľka z dôvodu nerozhodnutia o jej sťažnosti ani po 4 mesiacoch a odstúpenia spisu krajskému súdu podala sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, ktorú predsedníčka mestského súdu odmietla ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta postup mestského súdu, ktorý odstúpil spis krajskému súdu bez toho, aby rozhodol o jej sťažnosti proti uzneseniu o oslobodení žalobcu od platenia súdneho poplatku za odvolanie s tým, že na vybavenie sťažnosti zákon neukladá lehotu a môže o nej rozhodnúť aj po rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci samej. Tento postup podľa sťažovateľky odporuje zákonu a predstavuje závažný zásah do jej práv. Odopretie rozhodnutia o sťažnosti predstavuje podľa jej názoru odopretie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. O sťažnosti rozhoduje [v zmysle § 248 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] súd prvej inštancie bez zbytočného odkladu (čo vyplýva z čl. 17 CSP). Výklad, podľa ktorého ak zákon neurčuje lehotu na rozhodnutie, možno rozhodnúť kedykoľvek, je neudržateľný. Zároveň po právoplatnom ukončení konania vo veci samej už mestský súd nebude oprávnený konať ani rozhodovať (s výnimkou rozhodovania o trovách konania).

4. Krajský súd po zistení, že o sťažnosti nebolo rozhodnuté, spis nevrátil mestskému súdu, čím porušil svoju povinnosť a prispel k zásahu do práv sťažovateľky.

5. Sťažnosťou napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka podľa sťažovateľky narušilo rovnosť strán v konaní, keďže žalobca bol opakovane oslobodený od povinnosti hradiť súdne poplatky, zatiaľ čo sťažovateľka musela zaplatiť za odpor približne 10 000 eur. Toto uznesenie vytvorilo diskrimináciu sťažovateľky a nerovnováhu v právach strán sporu a napomáha úspechu žalobcu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľky napadnutým postupom mestského súdu, ktorý bez toho, aby rozhodol o sťažovateľkou podanej sťažnosti proti uzneseniu o oslobodení žalobcu (protistrany) od platenia súdneho poplatku za podané odvolanie, predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu vo veci samej, ako aj napadnutým postupom krajského súdu, ktorý spis nevrátil mestskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky.

7. Z § 56 ods. 2 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je okrem iného posúdiť, či nie je podaná niekým zjavne neoprávneným. O ústavnú sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď

pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov. O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, prípadne rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom (resp. stranou) napadnutého konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti (porov. I. ÚS 513/2020).

8. Aktívne procesne legitimovaným účastníkom konania na podanie ústavnej sťažnosti je sťažovateľ. Sťažovateľa v zmysle čl. 127 ústavy a § 122 zákona o ústavnom súde možno definovať ako fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci boli porušené jej základné práva a slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Od vymedzenia ústavnej sťažnosti, jej predmetu a účelu sa odvíja aj aktívna sťažnostná legitimácia. Zjednodušene povedané, v prípade ochrany subjektívnych práv táto svedčí fyzickej a právnickej osobe tvrdiacej, že na nich bola ukrátená ako účastník konania (strana sporu). I keď aktívna sťažnostná legitimácia nemá formálne povahu procesnej podmienky konania pred ústavným súdom, je ústavný súd povinný skúmať ju počas celého konania (Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kol. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 893.).

9. Pred posúdením námietok sťažovateľky prednesených v jej ústavnej sťažnosti sa preto musel ústavný súd vysporiadať s otázkou, či sťažovateľka je aktívne legitimovaná na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému postupu mestského súdu a krajského súdu.

10. Z ústavnoprávneho hľadiska je tak podstatné, či ústavnou sťažnosťou napadnutým postupom, ktorý súvisí s nerozhodnutím o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu o oslobodení protistrany od platenia súdneho poplatku za podané odvolanie, mohli byť porušené v ústavnej sťažnosti označené práva sťažovateľky.

11. Aktívnu procesnú legitimáciu na podanie sťažnosti má podľa § 240 CSP len ten, v koho neprospech bolo uznesenie vydané.

12. Účastníkom konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov je iba ten, kto navrhol priznanie oslobodenia a nie druhý účastník konania. Ten v tejto fáze konania účastníkom nie je, a preto mu neprislúcha ani právo napádať odvolaním rozhodnutie o priznaní oslobodenia protistrane (5Obdo/38/2015). Podľa názoru ústavného súdu nič nebráni aplikácii uvedeného záveru aj na právny stav po prijatí Civilného sporového poriadku, teda v okolnostiach prerokúvanej veci na právo sťažovateľky podať sťažnosť proti uzneseniu o priznaní oslobodenia žalobcovi (protistrane).

13. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že kritériom aplikovateľnosti čl. 46 ods. 1 ústavy je materiálna povaha predmetu konania, predovšetkým skutočnosť, že sa v ňom bezprostredne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. V posudzovanom prípade sťažovateľka namieta porušenie svojich práv takým postupom mestského súdu a krajského súdu, ktorý sa bezprostredne netýka rozhodovania o jej právach ani povinnostiach.

14. Na podporu uvedených záverov ústavný súd poukazuje aj na samotný účel a podstatu inštitútu oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorý spočíva v tom, aby nedochádzalo k odopretiu práva

na prístup k súdu v prípadoch, keď majetková situácia strany objektívne neumožňuje uhradiť súdny poplatok. Naopak, ak súdy neoslobodia od súdneho poplatku niekoho, kto by mal byť oslobodený, porušujú tým jeho právo na prístup k súdu. Na záver ústavný súd pripomína, že rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku nezbavuje stranu v prípade neúspechu v spore nahradiť trovy konania úspešnej protistrane (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2022. s. 1010 a nasl.).

15. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť v posudzovanej veci podala sťažovateľka, ktorá nie je aktívne procesne legitimovaná na jej podanie, a to ani vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ani vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže mestský súd ani krajský súd o ohrození alebo porušení jej subjektívnych práv bezprostredne nerozhoduje.

16. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky je podaná zjavne neoprávnenou osobou, a preto ju z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde odmietol.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu